

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus XVII. Voluit Deus sibi offerri turtures.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

nimalia inæqualium virium jungi in aratro, ne unum nimium gravaretur.

2. Sicuti boves juncti in aratro concorditer procedere debent, si enim unus incipiat excutere jugum, alter ferire cornibus, vel pedibus recalcitrare, aratrum evertent, & omnis illorum labor erit frustraneus: Sic oportet conjuges super omnia laborare ut mutuum habeant concordiam & amorem, sine hoc enim non possunt laborare pro cælo, jugum autem matrimonii excutit qui ferit discordias.

Concludo hanc materiam verbis *D. Prosperi Lib. de Contempt.* Non provenit, inquit, regnum cælorum dormientibus aut otiosis, sed laborantibus.

Audio *Christum* clamantem: Vestrum est regnum cælorum, posui illud in manibus vestris: Similiter audio Deum dicentem ad *Iosue Ios. cap. 6.* Ecce dedi in manu tua *Iericho*, & regem ejus, omnesque fortes viros. Vadat ergo *Iosue*, & urbem ingrediatur, quandoquidem Deus illam dedit in manu ejus. Verum est, urbs est in manu ejus, sed non ita ingrediendum nisi prius laboret: Circumeat prius urbem septem diebus cum toto exercitu, præeat arca, clangant sacerdotes buccinis, septimo die septies urbem circumeant, & fatigent se, tunc faciet Deus miraculum, & muri *Iericho* corruent. Sic clamat *Christus* ad omnes, posui in manibus vestris regnum cælorum, sed manus illæ prius admovendæ sunt operi. Hoc voluit Deus significare quando voluit boves sibi offerri, dignosque existimavit sacrificio, quia animal laboriosum est. Quasi diceret: Quisquis vult dignus esse ut offeratur Deo in sacrificium in templo Dei cælesti, laboret ut bos.

DISCURSUS XVII:

Voluit Deus sibi offerri turtures.

Duo potissimum habet turtur. 1. Quod sit avis quæ sola inter omnes non canit, sed gemit. 2. Quod tunc maximè gemat quando par suum amisit. De utroque ait *Bernardus Serm. 10 de modo bene vivendi*: Turtur gemitum habet pro cantu, & significat ploratum Sanctorum.

Hic

Hic ploratus tam gratus est Deo, ut *Cant. cap. 1* numquam pulchrior sponsa apparuerit sponso, quam cum instar turturis gemit ac ploraret, tunc enim dixit illi: *Pulchra sunt gena tua sicut turturis*, quando nempe genæ illæ lacrymis rigabantur. Hoc rursum ostendit sponso *Cant. cap. 2*, cum diceret sponsæ: *Surge, propera amica mea, jam enim hyems transit, imber abiit, & recessit, flores apparuerunt, & vox turturis audita est in terra nostra*. Invitat illam ut veniat foras & se tantisper recreet, ut autem illam ad hoc moveat, quatuor rationes adfert. 1. *Hyems*, inquit, *jam transit*.

Jam arbores non stant rigidæ pruina, jam campi non amplius nivibus tecti sunt, jam non habes quod timeas à frigore & borealibus ventis. Hoc bene, quia in hyeme, nulla est recreatio. 2. Inquit sponso: *Imber abiit & recessit*, totum cælum sudum est sine nebulis, sed suo grato calore reficit animos; & hoc bene: Quænam enim voluptas discurrere per agros nebulas inter & imbres, vel torridos solis calores? 3. Inquit sponso, veradvenit: *Flores apparuerunt*, & hoc etiam bene, quia nihil gratius vere, nihil amoenius floribus: Hæc omnia bene; optimæ rationes ut sponsa urbe egrediatur & veniat foras ut se recreet: Sed de quarta ratione nescio quid dicam: *Vox*, inquit, *turturis audita est in terra nostra*. Quid enim? adeone tam raro audiebatur in *Palestina* vox turturis, ut miraculo proximum esset si semel audiretur? Aut tam dulcis vox turturis est quæ potius gemit quam canit, ut sponsa invitetur ad se illo gemitu recreandam? dicam quid sit: Turtur plorat absentiam Paris sui, & suo gemitu testatur quantum doleat de ejus amissione. Hoc tandem illud est quod rarum erat in terra, & sponso charum, & super omnia gratum: *Sonet*, inquit, *vox tua in auribus meis*: Quæ vox? vox turturis, vox quæ deploret se derelictam à sponso: *Sonet vox illa: Num quem diligit anima mea, vidisti?*

Denique ut ait *Bernardus*: Gemitus turturis significat ploratum Sanctorum, & ideo voluit Deus Turtures sibi offerri in sacrificium, ut ostenderet gemitum illum sibi esse gratissimum sacrificium: Juxta illud *Christi*: *Beati qui lugent*.

Distinguere tamen oportet inter luctum & luctum, non enim Differen-
tia luctus,
& quanta
desidera. omnis luctus est bonus aut gratus Deo. Alii enim lugent quia non possunt se ulcisci de hostibus suis: Alii, quia non possunt explere impuros suos amores: Alii, quia invident proximo bona: Primus dolor

dolor oritur vel ex ira, vel odio: Secundus ex lascivia: Tertius ex amore proprio: Hæc omnia Mala sunt: Tales ergo luctus non faciunt homines beatos.

2. Est luctus qui nec Malus nec bonus est, sed indifferens: Si tamen nimius est, fit Malus, quia inordinatus est: Si vero dirigatur ad Deum, fit bonus: E. G. dolemus propter mortem alicujus amici, vel ob jacturam alicujus boni naturalis, sanitatis, officii, &c. Naturale est homini de illis dolere, amici enim sunt nobis solatio, bona, sunt adjumenta vitæ, sanitas corporis etiam animi levamentum est: Quis non doleat si illis privetur?

Idcirco barbarus est qui prohibet matri deslere filium mortuum, vel qui alium reprehendit quod sentiat jacturam bonorum vel sanitatis: Sicut enim naturale est homini horrere quiddam naturæ contrarium est, sic naturaliter desiderat quiddam illam potest servare: Talis ergo dolor naturaliter bonus est, si desiderium istud non excedat limites suos.

Quomodo autem nos illum intra limites continere possimus, docet Philosophus *Seneca Lib. de Remed. Fortuitor. sive in Excerptis*. An doles, inquit, quia pecuniam amisisti? fortasse illa te perdidisset, quam multos enim illa perdidit? eris nunc in via expeditior, domi tutior: O te felicem, si simul cum pecunia avaritiam perdidisti! damnum putas? remedium est: Non tam moleste ferres, si tanquam perditurus habuisses.

An doles qui male de te loquuntur homines? quinam illi sunt, nisi Mali? Malis autem displicere, laudari est: Non potest ullam habere auctoritatem sententia ubi qui damnandus est, damnat: Male de te loquuntur? quid inde? moverer si judicio hoc facerent, nunc morbo faciunt, non de te loquuntur, sed de se: Faciunt non quod mereris, sed quod solent: Quibusdam enim canibus sic innatum est ut non pro feritate, sed pro consuetudine latent.

An doles quia ægrotas? Venit tempus ut tui experimentum capias: Non in mari tantum, aut in prælio vir fortis apparere: Exhibetur etiam in lectulo virtus: Non potes toto sæculo ægrotare, aut enim tu febrim relinques moriendo, aut ipsa te, cedendo.

Doles quia pauper es? non te gravat paupertas, sed tu gravis es paupertati: Vitium in paupertate non est, sed in te, quia putas tibi

bi deesse quod aliis superest: Tibi vero nihil deest nisi peccata & Mala quæ divitiæ secum vehunt.

Doles quia liberos amisisti? quid istud aut novum aut mirum est? Quam rara est sine isto casu domus? nemo extra ictum vulneris positus est. Ducuntur ex plebeia domo funera, ducuntur & ex regia. Quid contra expectationem tuam evenit? periëre perituri. Sed tu illos superstites optabas, verum hoc tibi nemo promiserat.

Doles quia multos inimicos habes? arma te contra illos sicut contra serpentes aut feras; optimum est illos placare.

Denique quis cumque nos dolor invaserit, feramus, si exiguus est, levis est patientia, feramus, si gravis est, non levis est gloria. Pauci, inquit, dolorem ferre potuerunt, simus ex paucis: Imbecilles, inquit, natura sumus, nolite infamare naturam, illa nos fortes genuit &c.

Hactenus *Seneca*, ut doceat nos qua ratione moderari possimus naturales dolores ne mensuram excedant & limites, atque ita inordinati fiant ac Mali: De illis tamen ait *Salomon Prov. cap. 17. Spiritus tristis exsiccat ossa*, sicut tinea vestes & vermis exedit lignum: legitur ne hi hominem possunt facere beatum, neque de illis dici potest illud *Christi: Beati qui lugent.*

Ad extremum est luctus, qui in se bonus est, de quo ait *Salomon Ecclesiasticus cap. 3. Est tempus flendi*: Ergo non omnis dolor est Malus, alioquin nullo tempore liceret dolere, quia numquam licet Male facere.

Prima ergo species doloris boni est illa, quæ procedit ex amore erga proximum quando videmus illum peccantem: Sumus enim, inquit *Paulus*, omnes ejusdem corporis membra in *Christo*, sicuti ergo in corpore nostro, uno membro dolente, cætera omnia dolent ac compatiuntur, sic & nos dolere oportet propter miserum statum peccantis, quia per illum Deus offenditur. Sic flebat *Christus* propter peccata *Ierusalem*: Sic *Samuel* totâ vitâ suâ deflebat inobedientiam & crudelitatem *Saulis*: *David* præ dolore tabescebat, cum videret peccatores legem Dei transgredientes: Et nos quocumque convertimus oculos, quantam ubique habemus flendi materiam? ex una parte tot hæreses, quæ vastant Ecclesiam Dei; ex alia tot Ethnicos, qui verum Deum non agnoscunt, demonem adorant; Ex alia *Judaos* qui *Christum* execrantur & ne-

Ttt gant:

gant. Hinc Malam vitam quorundam Ecclesiasticorum qui & Catholicos & hæreticos scandalizant: Inde bella inter principes à quibus tantum sanguinis Christiani propter unum punctum honoris effunditur. Denique tot homicidia, adulteria, fornicationes, iniustitiæ, blasphemix, inimicitix, aliaque peccata innumera, quibus mundus scatet: Illi veri turtures sunt & beati, qui sic lugent. Sed nulli magis quam parentes, qui liberos habent qui nec Dei leges curant, nec diætã parentum, qualis inter alios fuit *Augustinus*, pessimus filius sanctissimæ viduæ. Quot illa lacrymas fudit pro isto filio! ipse *Augustinus* hoc testetur præsertim *Lib. 5 Confess. cap. 7.* Ego, inquit, volutabar in luto peccatorum, effusus in ebrietates, in fornicationes, in adulteria, homo sine lege, sine fræno, & præ cæteris pessimus hæreticus: Illa deshebat impiam vitam meam, quocumque loco oraret, rigabat illum lacrymis suis, numquam prætermittebat diem quo non interesset sacrificio Missæ, & deshebat mortem animæ meæ. Cumque semel accessisset *D. Ambrosium* amare flens, dixit illi *Ambrosius*: Vade, Mater, non potest filius tantarum lacrymarum perire.

Utinam, inquit *Augustinus*, omnes parentes sic flerent, sed sæpe, inquit in *Psal. 37*, contrarium accidit, si enim filius moriatur, mortem ejus deplorant, si peccet, non plorant, & tunc tamen debebat desheri, tunc enim pejus mortuus erat cum male viveret, quam cum corpore moreretur: Quando peccabat in domo tua, non solum mortuus erat, sed etiam fœtebat. Hoc deshendum est.

Probe hoc noverat vir quidam valde honestus in *Hollandia* quod *Augustinus* hic docet. Deprehenderat filiam suam peccantem cum juvene, habuit illam pro mortuâ, & ut talem deshevit: Jussit omnes suæ domus parietes atro panno vestiri, feretrum cum sarcophago statui in atrio, invitari omnes propinquos ad exequias, cumque assiderent mensæ, post tristem discursum, coram Notario ac testibus filiam suam exhæredavit, & bona omnia sua legavit propinquis. O verum ac beatum dolorem, qui sic gemit, ac deplorat jacturam animæ, sicut turtur gemit ac plorat, dum amisit Par suum.

Nullum ad nullum dū finē datus est natura nisi & peccata desherantur.

Altera species beati doloris oritur ex amore erga Deum, & animam nostram, quando propria peccata deshemus.

Putat *Chrysostomus Hom. 13 ad Popul.* dolorem ad nullum alium finem à natura homini datum, quam ad deshenda nostra peccata.

Audi

Audi quomodo hoc probet. Si, inquit, doleamus in morbo, vel morte, aliisve molestiis, tantum abest ut inde aliquid solatii capiamus, ut è contrario nos magis gravemus, & molestias augeamus: Si vero doleamus de peccatis, minuimus illorum magnitudinem, & sæpe totum destruimus. 2. Per lacrymas nostras mortuo vitam dare non possumus, sed animæ quæ peccato mortua erat, possumus vitam restituere. Tristitia peccatum tollit, non alias agritudines: Pecunia quis multatus est, doluit, non recuperavit: Filium amisit, doluit, non resuscitavit: Contumeliis affectus est, doluit, famam non revocavit: Infirmatur, doler, morbum non aufert: at peccavit quis, tristatus est, peccatum delet: Ergo tristitia tantum facta est propter peccatum ex quo nata est. Præstantissimus dolor deslere peccat. Quare merito de peccatore lachrymante dici potest quod sponsus de sponsa: *Pulchra sunt geneta sicut turturis: Alio lectio habet, sicut margarite.* Hinc de Davide ait *Chrysostomus Hom. 36 in Gen.* quid illis oculis Davidis formosius perpetuo lachrymarum imbre quasi margaritarum decore ornatis? quid generis illis pulchrius per quas tales margaritæ defluebant?

Vultis scire quanti pretii hæ margaritæ sint? audite eundem *Augustinum Serm. 12 ad Frat.* Omnes aquæ non extinguunt unam scintillam inferni, una lachryma, si de corde contrito processerit, totum ignem inferni extinguit.

Rigabat David singulis noctibus stratum suum lachrymis suis, & desiebat peccata juventutis suæ: Tales lachrymæ, inquit *Chrysostomus, Hom. 1 de Lazaro*, quales erant Davidis, ipsum gehennæ incendium norunt extinguere.

Tam copiosas fundebat lachrymas *Magdalena* ut iis pedes *Christi* rigaret. & mox audivit omnia peccata sua esse remissa. O quanta vis, exclamat *Chrysologus Serm. 93 in lachrymis peccatorum!* extinguunt gehennam, delent omne peccatum, & latam divina promulgatione sententiam.

Non possum hic præterire animadversionem quam habet Scriptor quidam egregius quoad vim lacrymarum: Postquam enim exclamavit: O felices lacrymæ, victoriæ seminarium, & semen triumphi; adducit illa verba quæ Deus olim dixit *Lib. 4 Reg. cap. 20 ad Ezechiam regem* jam morti proximum: *Vidi, inquit, lacry-*

Vid lacry-
marum.

mam tuam, & ecce sanavi te. Adverte robur lachrymarum: *lactantur Ezechie* lachrymæ cum Domini ira, & vicere: Solo lachrymarum aspectu passus est Deus se vinci. Tam facilis victoria est ubi lachrymis decertatur.

Quid dico lachrymis? Vix prima fluxit lachryma ex oculis *Ezechie*, cum ira Dei non expectavit secundam; non enim dicit Deus: Vidi lachrymas tuas, sed *vidi lacrymam tuam*, aspectus unius dumtaxat lacrymæ sufficiebat Deo ut iram deponeret, una lacryma potuit triumphare de Deo: Adeo verum est quod ait *Ambrosius*: Una lachryma vincit invincibilem, & ligat omnipotentem.

Dignum etiam animadversione est quod idem Scriptor in *Davide* reflexit: Adiit, inquit, quadam die ad Deum Propheta, & rerum à se gestarum Catalogum Domino obtulit, dicit enim *Psalm. 55.* *Deus, vitam meam annuntiavi tibi*: quam præclara habebat *David* quæ Deo poterat annuntiare. Hic poterat proponere gladium quo fuderat *Philisthaos*, lapidem quo vicerat superbientem gigantem, fortitudinem qua laceraverat leones & ursos, mansuetudinem qua pepercerat *Semei* se maledicenti, patientiam qua *Saulem* pertulerat, religionem qua, non obstante irrisione uxoris suæ, ante arcam saltaverat, cineres quibus caput asperferat, jejunium quo se maceraverat, cilicium quod induerat cum poenitentiam de homicidio & adulterio ageret, linguam qua tot laudes divinas cecinerat, manus quibus altaria struxerat, animum quo Deum dilexerat, denique lacrymas quas fuderat: Et ecce è tot præclaris factis, solas sibi lacrymas, quibus oblectaretur, Deus elegit. Dicit enim *David*, quasi Deus omnia reliqua præteriiisset: *Posuisti lacrymas meas in conspectu tuo.* Omnia quæ *David* recitaverat grata erant Deo, sed nihil gratius lachrymis deflentis peccata, quod enim nobis præ cæteris placet, assidue versatur nobis ob oculos, & quod cor præcipue amat, hoc oculus libentissimè videt. Posuit Deus lacrymas *Davidis* in conspectu suo, non item reliqua, ut assidue ei versarentur ob oculos, signum, quod nihil illi gratius esset quam lacrymæ poenitentis.

Confirmor in hoc ex versione *Pagnini*, qui pro eo quod habet textus communis, *posuisti lacrymas meas in conspectu tuo*, ipse vertit: *Posuisti lacrymas meas in libro tuo*: Hoc est, tam grata sunt sibi lacrymæ peccatoris, ut eas quasi rem maximi momenti, inter

inter notabilia magna, annotaveris in Annalibus tuis, ut futuris sæculis innotescat, quod talis vel talis peccator, in amaritudine animæ suæ peccata desieverit, & tu quasi gloriari possis ac dicere: Tot tantisque lacrymis, tali hora ac die, clamavit ad me talis peccator.

Amplius dico. Invitavit nos Deus per *Isaiam cap. 55* dicens: *Omnes sitientes venite ad aquas, & venite absque argento*: His vocibus ad sacrum convivium nos Deus invitat, & quasi supereffluerent ferula, etiam sine pretio advocat convivas ad bibendum. Sed rogo te, Domine, quid sitientibus propinabis? *Inebriabo te lacryma mea*, inquit *Isaiæ cap. 48*. Audin? hæ sunt deliciae quas præbet Dominus invitatis, calices lacrymis plenos: Imo & panem præbet ex lacrymis, sic enim ait *David Psal. 79*. *Cibabis nos pane lacrymarum & potum dabis nobis à lacrymis*. Ecce cibum & potum quem Deus pro deliciis, suis apponit in mensa; nil nisi lacrymas: Quid dicam illas esse? Vinum, vel panem, vel aquam? nescio quo nomine appello: Hoc scio, tantæ esse virtutis, ut, si aqua sint, ignem eructent, si ignis sunt, flammam extinguant: lis fax charitatis accenditur, is flamma vitiorum sopitur. Vide ignes à lacrymis: *Exitus aquarum*, inquit *David Psal. 118*, *deduxerunt oculi mei*: Quid tum? *ignitum eloquium tuum vehementer*. Ignescit verbum Domini ad fletum Regis. Vide jam restinctam per lacrymas flammam: *Magdalena*, Quæ Christi pedes rigavit lacrymis, in suis fletibus impuram libidinis facem sensit extinctam.

Denique gratiores Deo sunt lacrymæ poenitentis quam innocentis. Deus, inquit *D. Chrysologus Serm. 93*, delinquentium gemitus elurrit, sicut lacrymas peccatorum. Ideo dicit *David*: *Posuisti Domine, lacrymas meas in conspectu tuo*, annotasti eas in libro tuo, vel ut habet textus *Hebraus*: Collegisti eas, & servasti quasi in particulari quadam laguncula ut pretiosissimum vinum.

Sed cur potius tuas, *O David*, lacrymas servavit, quam *Samuelis*, vel *Mosis*, vel *Aaronis* vel *Iosue*? quia illi casti erant, & ego adulter, magnus peccator, & plus Deo sapiunt lacrymæ poenitentium, quam innocentium: Numquid hoc clare patet ex verbis Christi dicentis: *Majus erit gaudium coram Angelis Dei, super uno peccatore poenitentiam agente, quam super nonaginta novem justis qui non indigent poenitentia?*

Quid plura? peccatores gementes & flentes veræ turtures sunt, quarum gemitus, ut supra audivimus, tam gratus erat sponso, ut

sponsam invitaret foras ad illum audiendum tanquam nobilissimam musicam qua se oblectaret. *Vox inquit, turturis gementis, audita est in terra nostra, veni ergo & recrea te.*

Peccator ingemuit, venit ergo Angeli Dei, & gaudete, & voluptatem ex illo gemitu capite: Gemitus ipsius suavissimus cantus est, offeratur ergo Deo talis turtur in sacrificium, tanquam illi gratissimum.

Restat adhuc una species doloris, eaque Sanctorum qui gemunt propter absentiam sponsi, sicut turtur gemit propter absentiam Paris.

Hic dolor oritur partim ex nausea hujus vitæ ac rerum terrenarum, partim ex desiderio cælestis patriæ, partim ex amore erga Deum & Christum ut illorum visione fruantur, sive illi qui mundo renunciarunt & corpore & animo, sive qui corpore vivunt in mundo, animo tamen extra mundum.

Ex postremis fuit Patriarcha *Abraham*, de quo dicit *D. Paulus* Apostolus, quod in hujus vitæ peregrinatione anhelabat ad patriam æternam: De quo etiam *Augustinus* ait: Invenimus qui existens in mundo, civis cæli erat, contemnebat enim in quibus erat, & aspicebat ad illa, in quibus non erat.

Talis etiam fuit *David*, sæcularis homo, quoties tamen ille in Psalmis suis ostendit tædium quod hujus vitæ habebat, & ardens desiderium quo flagrabat ad alteram modo clamabat *Psal. 41: Quando veniam & apparebo ante faciem Domini? fuerunt mihi lacrymæ panes die ac nocte, dum dicitur mihi quotidie: Vbi est Deus tuus?* hoc est, inquit *Hugo* Cardinalis: Flebo quia abest quod desidero, flebo quia adest quod non amo: Modo audis illum clamantem *Psal. 119. Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est, multum incola fuit anima mea.*

Heu mihi, inquit *Hieronymus*, interjectio gementis est, & cur quæso, inquit, gemit *David*? an quia illum persequitur *Saul*? an quia *Absalon* contra illum rebellat? an quia uxor illi erepta est? nequam, sed quia incolatus ejus prolongatus, quia nimis diu manebat in vita, non poterat diutius ferre absentiam Dei, & carentiam visionis illius, patriam desiderabat, & ideo turturis instar gemebat, quia tædebat illum exilii, & peregrinationis tam diuturnæ.

Modo audias illum clamantem: *Psal. 41: Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus: Modo Psal. 38: Domine Deus virtutum, quam dilecta Tabernacula tua! concupiscit & Quod desicit anima mea in atria Domini.*

Quod si homines in medio sæcularis vitæ, ac felicitatis tam amare gemebant propter absentiam Dei, quid ergo fecerunt illi qui sæculo renuntiarent.

Audite Paulum Apostolum. *Desiderium habeo*, inquit *Rom. cap. 7, dissolvi, & esse cum Christo*: Volebat liberari quia vi quasi cogebatur hic tamdiu vivere: dolebat se tamdiu separari à *Christo*, ex amore quo illum amabat.

Veniant libere omnes illæ gementes turtures, sive illi qui desunt peccata aliena, seu propria, sive qui gemunt propter dilatam Lei præsentiam fruendam in cælo, veniant libere ut se præsentent ad altare, tales potissimum vult Deus sibi offerri in Sacrificium, sicut olim turtures in veteri Testamento.

DISCVRSVS XVIII.

Voluit sibi Deus offerri columbas.

DUAS habet qualitates columba, propter quas, ut existimo, Deus sibi voluit illam offerri, dignamque existimavit Sacrificio divino.

Prima qualitas est, quod sit animal valde pacificum, dicunt enim Naturalistæ quod careat felle, hinc raro aut numquam videmus columbas inter se pugnantes, sicut hoc passim videmus in aliis avibus. Quid ergo mirum quod Deus hoc animali præ cæteris voluerit ad denuntiandam pacem *Noë* existenti in Arca? delituerat Sanctus hic vir multis mensibus conclusus in Arca, quando aquæ quæ totam terram inundaverant, cœperunt decrefcere; & Arca conscendit in sicco supra montes *Armenia*, quod ubi *Noë* advertit, corvum emisit ex Arca, ut videret an aquæ penitus cessassent, sed corvus non est reversus, verosimile quod cadaveribus infederit ut ea dilaceraret. Emisit ergo *Noë* post corvum duas columbas unam post alteram, quarum postrema inquit Scriptura, reversa est, *portans ramum Olivæ virentibus foliis in ore suo*: Oliva autem, etiam apud Ethnicos, semper fuit Symbolum pacis: Hujus ergo columbæ ministerio usus est Deus ut nuntiaret pacem *Noë*, & suo ramo Olivæ ostenderet jam Deum placatum, interque illum & homines pacem esse conclusam. Numquid *Noë* prius emiserat corvum? cur ergo hoc animali Deus non est usus ad pacem ferendam?